

Maria Elena Deac

Întâmplări la curtea lui Mâțașcu-Vodă

LIMES

Colecția GAVROCHE

Coordonatoare: ANA PETEAN

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: RENATA BARNA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României DEAC, MARIA ELENA Întâmplări la curtea lui Mâțașcu-Vodă / Maria Elena Deac; Cuvânt înainte de Maria Mariș.

— Florești: Limes, 2018 ISBN 978 – 606 – 799 – 242 – 7

I. Mariș, Maria (pref.)

821.135.1

© Editura Limes, pentru prezenta ediție

Str. Castanilor, 3

407280 Florești – Cluj

Tel. /fax: 0264/544109; 0723/194022

Email: editura limes@yahoo.com www.edituralimes.ro

Doresc să scot la lumină această carte în memoria celei mai bune prietene, Maria Elena Deac, o personalitate fascinantă și tulburătoare atât prin optimismul și umorul ei, cât și prin profunzimea spirituală de care a dat dovadă pe parcursul întregii sale vieți.

Având ca izvor de inspirație viața de la țară din spațiul Maramureșului istoric, autoarea acestei cărți a creat cinci povești remarcabile prin realismul, autenticitatea și originalitatea lor. Poveștile se adresează copiilor care nu uită să râdă și să se bucure de o copilărie fericită.

Cele cinci povești se inspiră atât din întâmplări reale, cât și din întâmplări imaginare. Ele sunt scrise cu umor și adesea chiar în cheie parodică. Cititorii acestei cărți vor observa că până și situațiile tensionate sunt inserate în cadrul poveștilor tot cu scopul de a stârni râsul.

Autoarea îi conduce pe cititori pe un fir narativ antrenant, cu situații neprevăzute, într-un univers cu personaje care mai de care mai năstrușnice. Personajele sunt puse în scenă prin dialoguri dinamice, viu colorate. Cu multă măiestrie artistică autoarea face să vorbească atât ființe umane (țărani, gospodine), cât și ființe necuvântătoare (pisici, câini, șoareci etc).

Țin să mulțumesc pe această cale poetei Ana Hompot pentru aportul considerabil pe care l-a adus în privința susținerii apariției acestei cărți. Nu în ultimul rând doresc să transmit mulțumiri Editurii Limes pentru tot sprijinul acordat în vederea ieșirii la lumina tiparului a acestei cărți.

Așadar, îi invităm pe micii noștri cititori în lumea fascinantă a poveștilor, la o lectură menită să le descopere și să le provoace imaginația și fantezia.

Maria Mariș

Dedicată special pentru Mary

Pe o buturugă din lemn stă un motan cenușiu. Se încălzește la soare dus pe gânduri. Motanul acesta, frumos, cu mustați falnice și coadă stufoasă, e vestitul Vodă Mâțașcu, domn peste soborul pisicesc dintr-un hambar părăsit.

De după un șopron dărăpănat se ivi un alt motan mare, alb, cu o pată neagră între cele două urechi. Cu pași ca de vată, motanul cel alb se apropie de Vodă Mâțașcu și, cu multă smerenie, îi sărută laba dreaptă. Mâțașcu, ridicând ușor capul, zise cu blândețe, clipind din ochii-i verzi ca smaraldul:

— Dumneata ești, hatmane Miorlăilă?

— Da, Măria-Ta. Mă iartă că îți tulbur ceasul de tihnă.

— Nu-ți face griji pentru asta. Dar atât de încet ai venit, că nici măcar nu te-am simțit...

— Am venit tiptil ca să nu-ți tulbur tihna ceasului de amiază.

— Of, of! Cum trece vremea și ne trezim bătrâni...

— La ce te gândești, Măria-Ta? Și de ce oftezi din greu?

— Îmbătrânesc... Iar fiul meu Motanschi nici gând să se însoare.

— Luminat stăpâne, motănașul dumitale e încă tânăr și are destulă vreme pentru însurătoare. De ce să-l grăbim? Și Măria-Ta e încă în putere. Eu zic să nu ne mai gândim la toate astea.

— Ba să ne gândim, hatmane Miorlăilă! Că timpul trece și vremea nu ne așteaptă...

— Privește, înălțimea-Ta! Generalul Mâțachi vine spre noi alergând mai să-și rupă gâtul.

— Da, ai dreptate, hatmane. Cred că s-a întâmplat ceva.

Și, într-adevăr, un pisoi dolofan, negru ca funinginea, se opri

dinaintea lui Vodă și, cu o labă dusă în dreptul urechii, se închină salutând militărește.

— Spune repede, generale Mâțachi, s-a petrecut ceva rău?

— Să ai ghearele și colții tot așa de tari ca piatra, mărite Vodă Mâțașcu. Iscoadele noastre, tocmite de Măria-Ta la șurile părăsite, ne-au dat de veste că hoardele de guzgani, în frunte cu Guzgănilă cel Cumplit, marele șobolan cenușiu, au pus la cale să ne cotopească ținutul.

— Și când vor să ne atace?

— De azi în trei zile. Mai bine zis, peste trei nopți, fiindcă vor să dea năvală peste noi la vreme de noapte.

— Nu-i timp de pierdut, dragii mei prieteni. Să chemăm tot soborul pisicesc la sfat, ca să vedem ce-i de făcut!

Și voievodul Mâțașcu se ridică pe labe, înălță capul și slobozi un mieunat prelung:

— Miauuu!

Auzind chemarea voievodului lor, pisici de toate mărimile și culorile alergară de prin părțile și cotloanele nenumărate ale ținutului stăpânit de Vodă. Erau dornice să afle ce se petrece și pentru ce au fost chemate de Vodă cu atâta grabă. Pisicile se așezară împrejurul buturugii pe care ședea Vodă cu hatmanul Miorlăilă și cu generalul Mâțachi.

Mâțașcu-Vodă se ridică pe toate cele patru labe și mieună cu solemnitate către întreg soborul pisicesc:

— Dragii mei supuși – mari și mici, sănătoși și becisnici – v-am chemat aici spre a vă vesti că hoarda lui Guzgănilă cel Cumplit va năvăli asupra noastră.

Are de gând să ne cotopească ținutul. Asta se va petrece în noaptea celei de-a treia zile.

Un fior de teamă trecu prin toată adunarea. Mâțașcu mieună mai departe:

— Pentru asta v-am chemat aici, să ne sfătuim și să vedem ce-i de făcut.

Atunci toate pisicile începură să miorlăie, fiecare pe tonul ei, și să-și agite cozile a furie. Hatmanul Miorlăilă, ridicându-și o labă, ceru liniște. Atunci hărmălaia se potoli și cu toții așteptară ca hatmanul să vorbească.

— Rog pe înălțimea-Sa Mâțașcu să mă ierte că am îndrăznit a

lua eu cel dintâi cuvântul. După mintea mea, socot că întâi și-ntâi ar trebui să punem la adăpost mâțele, puii, pisicile bolnave și pe cele bătrâne, precum și proviziile.

Mâțașcu-Vodă zise:

— Înțelept ai mieunat, hatmane Miorlăilă! Negreșit, așa vom face.

Generalul Mâțachi mieună și el:

— După ce toate vor fi puse la adăpost, cu pile de fier ne vom ascuți ghearele și dinții, ca mai vârtos dușmanul să ne simtă pe propria-i blană!

Atunci mieunară cu toții într-un glas:

— Așa să facem! Așa! Trăiască Măria-Sa Mâțașcu-Vodă! Trăiască! Mi-au! Mi-au! Mi-au!

Pisicile se împrăștiară fiecare la rosturile lor. Deodată, dinspre livadă, un motan cu pasul sprinten își făcu apariția lângă Mâțașcu-Vodă. Avea blană albă, cu pete negre și ochi scânteietori. Era Motanschi, fiul voievodului. El se apropie de tatăl său.

— Motanschi, unde mi-ai fost până acum?

— Am vânat vrăbii în livada de colo. Dar am auzit zarva pisicilor și am venit încetșor, pentru a nu tulbura sfatul pisicesc. Știu că mare primejdie se abate asupra ținutului nostru.

Apoi Motanschi grăi cu sfială:

— Tată, mă lași pe mine să comand la război ceata motanilor tineri?

— Te las, fiul meu. Căci tu ești nădejdea mea în această luptă. Dar să te porți cu vitejie, așa cum trebuie să facă un urmaș din neamul Mâțaștilor.

— Îți promit, dragă tată, că n-am să te fac de rușine și că în bătălie mă voi purta cu cinste.

— Așa să fie, dragul meu pisor.

Cele trei zile trecură foarte repede. În tot acest timp oștenii lui Mâțașcu se pregătiră cu multă băgare de seamă. Și, când sosi ceasul înfruntării, oștenii stăteau înzăuați cu sulițele-n labe, înșiruiți, gata de luptă. Printre șirurile de motani trecu fără ca cineva s-o oprească o pisică de un gri lucitor. Aceasta se apropie de Vodă mieunând:

— Dragul meu stăpân și soț, nu te mânia pe mine că ți-am încălcat vrerea. Dar aș vrea să-l mai văd încă o dată pe Motanschi, puiul nostru.

Atunci Mâțașcu mieună aspru:

— Mâțiana, de ce nu te afli împreună cu celelalte mâțe și cu puii lor sus, pe acoperișul hambarului, la adăpost!?

— Doar să-l mai văd pe Motanschi și pe urmă plec.

— Ți-ai pierdut mințile, doamnă Mâțiana? Motanschi a crescut, e de acum un motan în toată legea. Ce vrei? Să-l dezonorez chemându-l aici, să-i dai dumneata cutiuța cu lapte sau vreun șoricel?

— Te rog, nu fi aspru cu mine. Mi-e teamă să nu cadă-n luptă.

— Du-te, draga mea, și nu te îngrijora. Nu i se va întâmpla nimic rău.

Doamna Mâțiana se îndepărtă mieunând jalnic.

— Generale Mâțachi, ce spun iscoadele? Vin guzganii au ba?

— Iscoadele spun că sunt pe aici, pe undeva și că dintr-o clipă într-alta...

Dar generalul nu apucă să sfârșească; se și auzi un mieunat scurt:

— Suntem atacați! Suntem atacați!

Mâțachi mieună:

— Pentru Mâțașcu-Vodă, înainte, motani! La luptă!

Motanii, îndemnați de către generalul lor, se năpustiră asupra dușmanului, mieunând furioși și zgâriind zdravăn pe toți guzganii care le cădeau în labe.

Lupta fu aprigă... Oștenii lui Mâțașcu se luptau cu multă vitejie, dar guzganii erau atât de mulți, încât atunci când unul cădea, alți doi îi luau locul.

— Tată, ne copleșesc dușmanii! Ce-i de făcut?

— Să nu ne pierdem cu firea, dragul meu Motanschi. Generale, adună oastea la un loc pentru un ultim asalt! Încă nu-i totul pierdut.

— Adunați-vă în spatele movei de pietre! porunci generalul Mâțachi. La semnul meu, prăvăliți toată movila peste dușman!

— Măria-Ta, zise hatmanul Miorlăilă, dar cine să-i atragă pe guzgani sub movilă?

— Ai dreptate, hatmane Miorlăilă. Uite, la asta nu m-am gândit.

— Îi voi ademeni eu!

— Nu se poate, prințe Motanschi!

— De ce, hatmane Miorlăilă?

— E primejdios din cale-afară lucrul acesta. Și-apoi, înălțimea-Ta e prea tânăr ca să facă o treabă ca asta.

— Dumneata, tată, ce spui?

— Du-te, fiule, și salvează hambarul!

Motanschi se avântă înainte cu un mieunat sălbatic. Guzganii, văzându-l, chițăiră:

— E fiul lui Mâțașcu! Să punem laba pe el!

Motanschi se răsuci pe coadă, fugind spre movilă cu hoarda după el; și, când fu aproape de ea, se cățăără pe un par, lăsându-i pe urmăritori cu labele întinse. Guzganii, fără să bage de seamă, se aflară taman sub pietre. Atunci Mâțașcu strigă:

— Prăvăliți pietrele asupra dușmanilor! Unul să nu vă scape!

La semnul generalului Mâțachi, cu toții se repeziră spre movilă și, cu un hureit asurzitor, aceasta se prăvăli peste trupurile guzganilor ce-l urmăriseră pe Motanschi.

Generalul spuse cu bucurie:

— Bravo, bravo, Motanschi! Ești un viteaz!

Motanschi se așează în fruntea lăncierilor săi și-i căsăpea pe toți guzganii scăpați de sub prăvălirea pietrelor.

Mâțașcu strigă:

— Prindeți-l viu pe Guzgănilă cel Cumplit, să-i pun eu pielea-n băț!

Atras de mieunături, de chițăituri și de toată zarva din hambar, un dulău mare, alb cu negru, se ivi în ușa hambarului și privi mirat... O liniște mare se așternu peste cele două tabere. Cu toții priveau

Împietriți. Era Lătrașcu, un câine ce lucra la stâna unui gospodar de primprejur.

Câinele mârâi furios:

— Da' ce-i cu zarva asta? Ce v-a apucat de tulburați în așa hal odihna nopții? Faceți bine și vă potoliți, că altfel vă pun laba-n gât la toți!

Oastea lui Guzgănilă, atâta câtă mai rămăsese, o luă la sănătoasa de teama câinelui. Mâțașcu-Vodă își adună oastea și se apropie de Lătrașcu mieunând:

— Preacinstite Lătrașcu, rogu-te să ne ierți că lupta noastră ți-a tulburat tihna! Dar, vezi dumneata, hoarda lui Guzgănilă cel Cumplit ne-a atacat, vrând să ne ocupe hambarul și să ne robească puii și pe soațele noastre.

— Așa?... mârâi câinele.

— Odată cu venirea dumitale, au fugit și dușmanii noștri. Și îți

mulțămim că, fără să știi, ne-ai ajutat.

— Să fiți sănătoși! Acum eu mă duc. Să auzim de bine!

— Preabunule Lătrașcu, nu pleca! Rămâi cu noi la ospăț! Să știi că eu sunt Vodă Mâțașcu, iar aceștia sunt supușii mei.

— Mulțămesc de poftire, dar nu pot rămâne. Măine dimineață plec la stână cu stăpânul meu. Și-apoi, unde s-a mai pomenit una ca asta: câinele să ospăteze cu mâțul?

— Cum vrei.

— Rămâneți sănătoși!

— Și acum, dragii mei, să ne gătim de ospăț! Să vină din adăpost mâțele, puii și toți ceilalți!

— Uraaa! Trăiască Vodă Mâțașcu! Miauu!

— Vornice Mieunilă, du-te în mare grabă și s-o poftești la ospățul nostru pe domnița Pisina!

— Am zburat, stăpâne, să-ți plinesc voia!

Motanschi se gândi în sine:

„Da' ce o mai cheamă și pe nesuferita aia de Pisina? Se miorlăie tot timpul. Phuu! Și ce mă enervează! Chhhhh!”

— Motanschi, Motanschi, dragul mamei! Mi-a fost așa de teamă din pricina ta! Bine că ai scăpat viu din bătlia asta! Doamne, ce bine că a trecut!

— Da, mamă, totul e bine acum.

Nu după multă vreme se ivi și vornicul Mieunilă, însoțit de domnița Pisina, o superbă pisică ce avea blănița cafeniu-roșcată. Iar în urma lor venea o ceată de pisici maro, ce formau alaiul domniței.

Între timp celelalte pisicuțe curățară totul în jur, împodobiră pereții hambarului și așternură pe măsuțe ștergare albe; peste ele puseră cutiuțe cu lapte, slăninuță, șoricei la frigare și, ca desert, papanași cu smântână și cozonaci rumeni, umpluți cu urdă dulce.

— Mă bucur cum nu se mai poate, domniță Pisina, că ai primit să fii cu noi la acest ospăț dat în cinstea victoriei noastre asupra lui Guzgănilă cel Cumplit.

— Vă sunt foarte recunoscătoare că m-ați poftit și cinste ție, mărite Mâțașcu, pentru victoria asupra dușmanului!

— Să-nceapă petrecerea!

— Trăiască Vodă Mâțașcu! Miauu!

— Domniță Pisina, ai fi de acord să devii soția lui Motanschi, fiul meu?

— Da, mărite Mâțașcu, mi-ar plăcea.
— Atunci, îți cer lăbuța în numele fiului meu. Primești?
— Da, primesc.
— Îți mulțumesc din inimă, domniță. Hatmane Miorlăilă, se poate ospăț fără lăutari?

— Nu se poate, Măria-Ta...
— Atunci du-te și adu mai degrabă pe Mâțocea cu taraful, să ne cânte!

— Am și plecat, Măria-Ta!
— Mărite Mâțașcu, nu-l văd pe fiul vostru. Sau el nu ia parte la ospăț?

— Ba da, ia parte. Cum să nu? Privește, domniță Pisina! Motanschi e acolo, la masa din colț, cu motanii cei tineri. Oho! Dar iată că a sosit Mâțocea cu taraful său. Să trăiești, măi, Mâțocea!

— Să trăiești și să domnești întru mulți ani, stăpâne Mâțașcu!
— Să ne zici una ca pentru inimile noastre, măi, Mâțocea! Și spune-le lăutarilor tăi să nu se oprească pân' ce le-oi zice eu! Ai înțeles?

— Înțeles, Măria-Ta!

Taraful lui Mâțocea era foarte vestit pe la curțile pisicești. Un pisoii negru bătea o tobă mare cât toate zilele; altul cânta la scripcă; un pisoii cenușiu și pântecos îi zicea cu năduf dintr-o cobză; alți doi cântau la fluier și trombon, iar Mâțocea, starostele lor, cânta la trompetă și le dădea întotdeauna tonul.

Cum începu taraful să cânte, toți pisoii se ridicară de la mese și întinseră o horă în mijlocul hambarului. Se țineau unii de alții cu labele de dinainte, iar cu cele două de dinapoi băteau pământul tropotind, după cum le cântau cu foc lăutarii.

Hatmanul Miorlăilă, vesel, nevoie mare, își dădea capul pe spate și striga în vreme ce tropăia de zor:

„Joc ca ăsta n-am văzut
De când mama m-a făcut!
Mi-au, măăă!”

— Motanschi, de ce nu o poștești la joc pe domnița Pisina?
— Am chemat-o, tată, dar mi-a răspuns că ea nu dansează decât valsuri și nicidecum hore și învârtite. O sclifosită, ce mai!...

— Să știi, domnule Motanschi, că sclifosita îți va fi soție; așa că te poftesc să vorbești cuviincios despre Pisina!

— Cred că n-am auzit bine. Pisina, soția mea? Și de când, mă rog?

— Astăzi la masă i-am cerut laba în numele tău. Și ea a primit.

— Dar nu vreau să mă însor cu ea! N-o iubesc! Nu pot să o văd în ochi!

— Ce iubire!? Bați câmpii, Motanschi! E de-ajuns că vreau eu! Și acum gata! Du-te la Pisina și poartă-te ca un logodnic!

— Mai bine mor decât să mă însor cu ea!

— Te însori și gata!

— Nici gând!

Furios, Mâțașcu îi trase o labă între urechi lui Motanschi și-i zise printre dinți:

— Să faci așa cum ți-am poruncit, că altfel e vai de blana ta!... Neavând încotro, Motanschi se supuse.

— Dragi oaspeți și supuși, am marea bucurie de a vă face cunoscută logodna fiului meu Motanschi cu preagingașa domniță Pisina!

Atunci toate pisicile mieunară într-un glas:

— Să fie fericiți! La mulți ani!

— Motanschi, ce stai așa plouat? Mai bine distrează-mă! Nu vezi că mă plictisesc?

— Sunt cam obosit, domniță Pisina... Dacă vrei, totuși, hai să dansăm.

— A, n-am chef de dans acum.

— Atunci, hai să ne plimbăm. Uite ce soare-i afară!...

— O, e prea cald. Vai, blănița mea s-a umplut de praf! Mă duc sus, în pod, să mă aranjez puțin. Sper că nu te superi, dragă Motanschi, că te las singur.

— Nici vorbă de supărare. Du-te fără griji.

— Pisineta, evantaiul și mănușile mele!

Sluga credincioasă a Pisinei se apropie degrabă:

— Iată-le, domniță Pisina!

— Dă-le încoace și urmează-mă! Dragă Motanschi, diseară vreau să ne preumblăm pe la vie. Și știi ceva? În pivnița casei de pe vale am văzut cum niște oameni au atârnat o legătură de cârnați ca să stea la rece. După ce venim de la vie, dăm o raită și pe acolo. Ce zici?

— Știu eu...

— Hai, Motanschi, nu te încăpățâna! Nu vrei să-i faci atâta

plăcere Pisinei tale dragi?

— Bine, o să merg.

— Atunci, pe diseară. Hai, Pisineta, să mergem!

„Of”, gândea îmbufnat în sinea lui Motanschi, „bine că s-a dus! auzi ce-i trece prin cap! Vie, pivniță... Doamne, ce mă fac eu cu asta până la urmă!?”

— Singur, Motanschi? Unde e Pisina?

— După cum vezi, dragă tată, sunt singur. Iar în ceea ce o privește pe Pisina, ea s-a dus în camerele ei din pod.

— Și acum te gândești la ea. Nu-i așa?

— Oarecum...

— Văd eu bine, Motanschi, că ție nu-ți place de Pisina.

— Eu nu înțeleg de ce Măria-Ta ține cu tot dinadinsul să mă înșor cu ea.

— Fiule, tu știi că Pisina e de două ori mai bogată decât noi. Are sub stăpânirea ei un sobor de pisici din trei hambare; iar hambarele acelea sunt pline mereu cu saci de grâne. Acolo șoareci sunt din belșug; nu duc lipsă de hrană niciodată.

— Dar Pisina nu e nobilă din naștere. Și-a cumpărat numele plătindu-l cu un șoarece din aur, placat cu rubine.

— Lasă asta, Motanschi. Suntem noi destul de nobili. Doar războaiele și cotropirile ne-au făcut să avem goală vistieria. Acu' mă duc; am ceva de vorbit cu hatmanul Miorlăilă... Rămâi cu bine, fiule, și să nu-ți pară rău că te înșori cu Pisina.

— Cu bine, tată!

Motanschi, rămas singur, privi gânditor în urma tatălui său... Deodată întoarse capul și zări o pisică stând la soare, cocoțată sus, pe gardul de nuiele ce împrejmuia ulița mare.

„Ia te uită!” – își zise Motanschi – „ce pisicuță frumoasă șade acolo sus pe gardul de nuiele! Are blănița albă ca laptele și ochii verzi ca frunzele teiului... Ce-ar fi dacă m-aș duce să schimb câteva mieunături cu dânsa? Mă duc, că n-o fi foc. Fie ce-o fi! Doar să nu mă vadă vreuna din iscoadele generalului Mățachi. Acesta ar trăncăni tatii că m-a văzut cu un știu cine și atunci să te ții mânie pe voievod!... Dar să nu pierdem vremea!”

Și, cât ai zice „șoarece”, Motanschi fu în vârful gardului...

— Bună ziua, gingașă pisicuță!

— Ziua bună, boierule!

— E, da' de unde știi tu că eu sunt boier?
— Păi, se vede după făptura dumitale.
— Ia, spune-mi, cum te cheamă?
— Numele meu e Mieunița...
— Ce nume frumos!
— Dar pe Luminăția-Ta cum te cheamă?
— Eu sunt Motanschi. Și te rog să-mi spui pe nume.
— E tare frumos să poți ședea la soare fără nicio treabă. Nu-i așa, Motanschi?

— Da, într-adevăr, e tare bine când n-ai nimic de făcut.
— Eu toată dimineața m-am trudit să prind un neisprăvit de șoarece. Trei ceasuri l-am pândit până am izbutit să pun laba pe el.
— Dar unde s-a ascuns, de a trebuit să-l pândești atâtea ceasuri?
— O, s-a ascuns sub o laviță joasă; eu nu încăpeam să mă vâr sub ea.

— Bine că l-ai prins până la urmă. Tu, Mieuniță, ești la stăpân? Adică stai la oameni?

— Da, stau cu stăpânii mei. Dar de ce te miri așa?
— Eu sunt un motan liber și nu pot pricepe cum stau pisicile laolaltă cu oamenii!

— Ei, cum stau! Foarte bine stau. Uite, de pildă eu, dacă stăpâna mea nu m-ar fi găsit pe când eram pui nou-născut, aș fi murit acolo, în drumul mare, călcată de vreo căruță sau de vreo vită.

— Oamenii sunt buni cu tine?
— Da, se poartă bine cu mine; de când stau cu ei, nu știu ce-i foamea și frigul.

— Ce frumos!...
— Dar tu, Motanschi, unde stai?
— Eu stau în hambarul părăsit de acolo, împreună cu părinții mei și cu alte neamuri.

— Eu am auzit că acolo, în hambarul acela, ar locui însuși Mâțașcu-Vodă.

— Da, așa e.
— Tu îl cunoști pe Mâțașcu?
— Tatăl meu e unul din dregătorii lui Mâțașcu. Așa că îl văd aproape în fiecare zi pe voievod.

— Și cum arată Mâțașcu-Vodă?
— Păi, cum să arate? E mare, cu mustăți falnice, gheare ascuțite

și blană lucioasă.

— Mie mi-ar fi teamă să-l întâlnesc... O, Motanschi, s-a lăsat amurgul de când tot povestim... Acum trebuie să plec. Stăpâna mea a muls vaca și nu vreau să rămân fără strachina mea de lapte proaspăt și călduț.

— Când ne mai vedem, Mieuniță?

— Știu eu... Poate mâine, poate poimâine, vom vedea. Noapte bună, Motanschi! Mă bucur că ne-am întâlnit.

— Mergi cu bine, gingașă Mieuniță!

Rămas singur, Motanschi se tot gândea: „O, ce pisică frumoasă mi-a fost dat să întâlnesc! Ce privire sfioasă avea! Și ce mieunat blând! Și cum a pândit ea șoarecele acela trei ceasuri, până l-a prins!

Mă-ndoiesc că Pisina ar fi în stare să-și pândească dușmanul atâtea ceasuri... Hii!... Vai de mine și de mine! Pisina trebuie că mă așteaptă de mult să mergem la pivnița cu cârnați și în plimbare la vie! Cred că a făcut un scandal și-un tărăboi văzând că nu mai vin... Las să facă. Nu-i târziu nici de acum să mergem în preumblare. Dar n-am chef, sunt prea răvășit de întâlnirea cu Mieunița. Ce fac eu cu Pisina? E, văd mâine dimineață. O-mpac eu într-un fel sau altul... Și acum, hai la culcare, Motanschi, că ce-o fi, om mai vedea!”

A doua zi, dis-de-dimineață, pe când soarele strălucea într-o lumină trandafirie, Motanschi se trezi cu mare greutate. Se întinse, clipi des și-l strigă pe slujitorul său:

— Torcilă! Hei, Torcilă! N-auzi, neam de șoarece, când te strig!

Un pisoi alb, cu pete gălbui, veni alergând, mai să-și dea sufletul.

— La ordin, Măria-Ta!

— Torcilă, mă faci să miaun după tine până răgușesc! Pe unde umbli?

— Vai, stăpâne, eram jos, sub salcâm. Tocmai vânasem o vrabie când m-ați chemat.

— Dar ce te-a apucat de îți tot duci laba în dreptul frunții?

— O, stăpâne, la auzul chemării voastre m-am repezit să vin cât mai degrabă și, în fugă, am dat cu fruntea de o grindă a podului.

— Las că n-o să crăpi... Ia, spune-mi ce s-a petrecut aseară în lipsa mea!

— O, stăpâne, domnița Pisina v-a tot așteptat să mergeți nu știu unde. Și, văzând că înălțimea-Voastră nu mai vine, a făcut un scandal... S-a mieunat lui Vodă, făcându-vă mincinos. Zicea că dacă până într-o

săptămână sau două nu faceți nunta, dânsa pleacă și nu se mai întoarce.

— Aoleu! Sunt pierdut!...

— Păi, da, stăpâne; dacă pleacă, sigur că sunteți pierdut.

— Știi ceva, Torcilă? Numai de-ar pleca odată, să mă văd scăpat de ea!

— Stăpâne, cred că aveți fierbințeală. Altfel n-ați mieuna așa.

— Ce tot îndrugi acolo, Torcilă? Decât să miorlăi, ai face mai bine să-mi dai peria ca să-mi curăț blana! Și du-te de vezi dacă domnița Pisina s-a trezit!

— M-am dus, stăpâne!

Și Motanschi, în timp ce-și peria blana, începuse să miaune un cântec, ca și cum nimic nu urma să se întâmple:

Mâțașcu-Vodă și-a lui ceată.

Toți motani cu spadă lată.

Sunt viteji în luptă dreaptă

Și nu-s alții să-i întreacă.

Refren:

Mi-au, tirarira, mum!

— Stăpâne, domnița Pisina s-a trezit.

— Bine, Torcilă. Ești liber. Poți pleca.

Motanschi, după ce-și termină periatul blănii, se duse și bătu cu sârg în ușa iatacului domniței Pisina.

— Domniță Pisina, deschide-mi, rogu-te!

— Ești un mincinos, Motanschi!

— Pisina, n-ai dreptul să mă ocărăști astfel. Vino să stăm și să ne înțelegem, că doară mâți suntem, nu șoareci!

— Poftim! Am venit! Spune-mi de ce m-ai lăsat o seară întreagă să te aștept!

— Păi, să vezi cum s-au întâmplat toate. Am așteptat seara, după care m-am dus la pivniță. Văzând ușa închisă, am vrut să pătrund înăuntru prin fereastră. Dar și aceasta era închisă cu un grilaj de fier. Am socotit că poate va veni careva să deschidă ori ușa, ori fereastra. Atunci m-aș fi strecurat în pivniță, aș fi furat o bucată de cârnaț și aș fi dus-o într-un loc sigur. După aceea te-aș fi chemat și pe tine să ne ospătăm împreună... Am tot stat. Credeam că doar, doar o veni gospodarul să-și deschidă pivnița. Dar n-a venit nimeni și s-a făcut târziu. Iar tu te culcaseși pe când eu m-am întors și n-am vrut să-ți

tulbur somnul.

— Bine, Motanschi, dar de ce ai plecat la pivniță fără mine?

— Păi, n-am vrut să te primejduiesc și pe dumneata. Că nu știi niciodată cu cine poți să te întâlnești la vreme de seară...

— O, Motanschi, te rog să uiți cele ce ți-am spus.

— Hai, Pisina, să uităm ce s-a petrecut și să mergem să mâncăm ceva.

Deodată apăru și Măria-Sa Vodă Mâțașcu, însoțit de vornicul Mieunilă.

— Bună dimineața, copii!

— Bună dimineața, tată!

— Bună dimineața, Măria-Ta!

— Dar ce faceți voi aici?

— Mieunăm și noi despre una, despre alta, dragă tată.

— Peste o săptămână am hotărât ziua nunții voastre. E bine, Motanschi? Ce zici?

— Cum vrei dumneata, tată.

— Ce înseamnă asta: „Cum vreau eu?” Ce? Eu mă însor? E nunta mea?

— Nu, voiam să zic...

— Deci rămâne așa cum am hotărât.

— Mărite Mâțașcu, aș vrea ca la nunta mea cu fiul vostru să vină să ne cânte marele tenor Pisiano Pisiani, împreună cu trupa sa de actori și muzicanți.

— O, dar cine o mai fi și Pisiano Pisi... sau cum i-o fi zicând?

— E cu puțință ca dumneata să nu fi auzit de el?

— Uite, domniță, că eu n-am auzit de el.

— Stăpâne, Pisiano Pisiani a cântat astă vară la bâlciul din Mățești. Cum de nu-ți mai aduci aminte?

— A, parcă încep să mă dumiresc. Era pisoiiu acela cu mieunatul gros, urmat de-o ceată de pisoii ce cântau la niște chitare și viori împodobite cu panglici colorate. Despre el o fi vorba, vornice Mieunilă?

— Desigur, stăpâne. Doar l-am ascultat împreună cu Măria-Ta la bâlci, în cetatea Mățeștilor... Mai erau cu dânsul niște actori ce joacă în comedii.

— Păi, dacă despre el e vorba, îl vom chema la nuntă.

— Vă mulțumesc pentru favoare, Măria-Ta.

— De azi într-o săptămână jucăm la nuntă! Voi, copii, puteți să

mergeți la treburile voastre!

— Cu bine, tată!

— Ne vedem la masă. Eu una mă duc să văd ce-mi fac slugile.

— Stăpâne, să-l chemi și pe Mâțocea la nuntă, că noi, ăștia bătrâni, nu știm juca danțuri dintr-astea noi. Luminăția-Ta știe că noi suntem cu cele bătrânești.

— Fii fără grijă, vornice Mieunilă. Mâțocea și taraful său nu vor lipsi.

Ziua trecu repede. Când marama întunecoasă a nopții căzu, Motanschi ieși tiptil-tiptil din hambarul tatălui său și se cățăără pe același gard de nuiiele ce dădea spre ulița mare. După câteva clipe o umbră albă ce părea argintie în lumina palidă a lunii se cățăără pe gard alături de Motanschi.

— Motanschi, ai venit demult?

— O, nu. De-abia am sosit. Ce bine-mi pare, dragă Mieuniță, că ai venit să ne vedem...

— Și eu mă bucur că am putut să ne întâlnim.

— Uite, Mieunițo, pentru revederea noastră ți-am adus un dar.

— O, ce fel de dar?

— E un colier de aur, împodobit cu perle în formă de fluturași.

— O, dar e nespus de frumos!... Vai, Motanschi, cum să-ți mulțumesc pentru minunăția asta? De fapt, și eu ți-am adus ceva.

— Mie!?

— Da, ție. Ce? Crezi că am venit cu laba goală? Uite, ți-am adus un cârnat prăjit, lung cât jumătate coada mea.

— Vai, Mieunițo, m-ai lăsat fără mieunat!...

— Ai grijă, că-i fierbinte. Acum l-am șterpelit din tigaie, pentru tine.

— Îți mulțumesc din tot sufletul! Dar știi ceva? Hai să-l mâncăm împreună. Vrei?

— Sigur că vreau. Dar unde?

— Păi, ne ducem la vie. Ce zici?

— Sunt de acord. Haidem! Dar nu așa...

— Dar cum?

— Să ne luăm la întrecere. Vrei, „domnule” Motanschi?

— Vreau, cum să nu vreau? Cine numără?

— Eu. Unu, doi, trei, și! Hai, Motanschi, nu te da bătut!

— Te ajung eu, nicio grijă!

Și Motanschi, împreună cu Mieunița, se distrară împreună până la răsăritul soarelui vânând șoareci de câmp și cântând la lună.

Trecură așa câteva zile și nopți... Motanschi nici nu voia să audă de nunta lui cu domnița Pisina. Dar nu spunea nimănui acest lucru, ci continua să se întâlnească seară de seară cu Mieunița, pisica pe care a îndrăgit-o încă de când o întâlnise prima oară.

Cu o seară înaintea nunții, Motanschi grăi cu hotărâre către Mieunița:

— Mieunițo, trebuie să-ți spun ceva.

— Spune-mi. Te ascult.

— Dacă vrei ca noi doi să fim mereu împreună, trebuie să fugim. Să fugim cât mai departe de aceste locuri.

— Motanschi, ce vrei să zici? Nu mă speria.

— Trebuie să plecăm de aici și asta chiar acum; altfel eu sunt silit de către părinții mei ca mâine să mă însor. Fără să mă întrebe, tata mi-a dat de soție o mătă pe care eu nu o iubesc.

— Motanschi, nu se poate!...

— Ba da. Să știi că așa stau lucrurile.

— Și de ce nu le-ai spus părinților tăi încă de la început că nu vrei să te însori cu pisica aceea?

— Am spus eu multe, dar n-au vrut să mă asculte. Mai ales tata vrea cu tot dinadinsul ca eu să mă însor cu mătă pe care el mi-a ales-o. Așa că m-am hotărât să tac și să-i las în pace, să facă ce vor. Acum o voi șterge în lumea mare; sunt sănătos, mă pricep la orice treabă și n-o să mor de foame. Vrei să vii cu mine?

— Da, Motanschi, eu merg cu tine oriunde vei voi tu.

— O, sunt așa de fericit!

Și cei doi se pregătiră să o ia la fugă. Dar, când dădură s-o zbughească spre a trece ulița, un mieunat puternic îi opri în loc, făcându-i pe amândoi să înghețe de spaimă.

— Stați pe loc! Gărzi, puneți laba pe ei!

— Motanschi, dragule, ce se întâmplă? Ce vor de la noi motanii aceștia înarmați?

— Vai, Mieunițo, totul e pierdut acum pentru noi!...

— Oșteni, duceți-l pe Motanschi și închideți-l în podul hambarului! Iar pe netrebnica asta închideți-o în gropnița de sub hambar!

— Am înțeles, stăpâne Mătășcu!

- Motanschi, ajutor! Nu-i lăsa să mă ia!
- Ticăloșilor, dați-i drumul! Ea nu e vinovată cu nimic!
- Tăcere! Gărzi, îndepliniți porunca!
- Dar de ce nu înțelegeți că ea nu e vino...
- Tăcere! Gărzi, înainte! Marș!

Și gărziile lui Mâțașcu puseră etichete pe cei doi, ducându-i pe fiecare la locul său, după cum poruncise Mâțașcu-Vodă.

Acum Mâțașcu, furios, cu blana zbârlită și ochii scăpărători, stă pe o buturugă din fața hambarului și strigă spre soața sa, Mățiana doamna, care se roagă de el cu mieunături jalnice.

— Mâțașcule, spune-mi ce-ai de gând să faci cu pisoiul meu?

— Ce-am de gând!? O să-l trimit undeva departe de aici! Și pe mâța aceea am s-o spânzur de creanga unei răchite! auzi!... Să mă facă de ocară întregului neam mățesc!? Să fugă el în ajunul nunții cu o prăpădită!? Nemaipomenit!...

— Mâțașcule, fie-ți milă de Motanschi! Tu știi foarte bine că el n-a vrut în ruptul capului să se însoare cu Pisina, dar tu l-ai silit.

— Dă-mi pace, Mățiano, că sunt sătul de văicărelile tale! O, bine că iscoadele mele au prins de veste la vreme și am putut împiedica această fugă!

— Stăpâne, iartă-mă că te tulbur!

— Ce vrei, hatmane Miorlăilă? Ce tot îmi dai târcoale?

— Vai de mine și de mine! Cum aș face eu una ca asta!? Doar sunt în slujba domniei de atâția ani! Și...

— Lasă miorlăiala și spune-mi ce vrei!

— Stăpâne, fratele Măriei-Tale a sosit chiar acum din cetatea Mățestilor și abia așteaptă să vă vadă.

— Ce? Fratele meu Mieunașcu e aici?!

— Da, frățioare, ce te miri atâta? Sau nu-ți pare bine că mă vezi?

— Vai, Mieunașcule, mă bucur cum nu se poate! Vino în etichetele mele să te îmbrățișez!

— Sărut lăbuțele și mă închin de sănătate, cumnată Mățiana!

— Bine ai venit, dragă Mieunașcule!

— Vai, frate dragă, ce necaz m-a lovit! Motanschi al meu a vrut să fugă...

— A, știu. Mi-a povestit hatmanul Miorlăilă în timp ce veneam încoace. De... așa sunt toți motanii ăștia tineri. N-ai ce să le faci.

— O, și ce mireasă pe cînste i-am pregătit! Pe domnița Pisina,

fiica lui Pisian cel Mare.

— Mi se pare ciudat că Pisina vrea să se mărite cu Motanschi.

— Ce? Vrei să zici că Motanschi al nostru n-ar fi de nasul Pisinei?

— N-am vrut să zic asta, dragă Mățiana. Dar eu știam că Pisina e deja logodită cu stăpânul cetății Mățina, cu vestitul cavalier Motanis.

— Bați câmpii, Mieunașcule...

— Poate...

— Vornice Mieunilă, adună soborul mătesc și sfatul boierilor mei pentru judecata lui Motanschi și a pisicii cu care a vrut să fugă astă seară! porunci Mățășcu-Vodă.

— O, Mieunașcule, ține-i partea lui Motanschi! Că Mățășcu vrea să-l trimită în bejenie.

— N-ai grijă, Mățiană, că vom vedea noi ce-i de făcut.

Soborul pisicilor se adună dinaintea lui Mățășcu. Boierii se așezară fiecare după rang și după vârstă pe locul său. În fața lor fură aduși în lanțuri Motanschi și Mieunița.

— Cinstită adunare, vă rog să luați aminte și să judecați drept și fără părtinire dacă Motanschi, fiul meu, merită a fi osândit pentru că a voit să fugă în lume cu o pisică săracă și de neam prost! Și gândiți-vă bine ce pedeapsă merită această pisică ce a vrut cu bună știință să ne facă de răs întreg neamul Mățăștilor, voind să fugă împreună cu fiul nostru tocmai înainte de ziua pe care am hotărât-o pentru însurătoare!

— Vreau să miaun și să spun tuturor că Mieunița nu are nicio vină! Dacă este cineva vinovat, acela sunt eu singur! grați cu hotărâre Motanschi.

— De ce spui că numai tu ești singurul vinovat în toate astea?

— Îți voi răspunde, unchiule, și dumitale, și celor de față. Eu încă de la început m-am împotrivit hotărârii tatălui meu de a mă însura cu domnița Pisina. Și asta pentru că n-o iubeam și nu-mi plăcea de ea. Dar Vodă m-a silit și așa s-au făcut pregătirile de nuntă. Între timp am cunoscut-o pe Mieunița și am îndrăgit-o nespus. Fără să-i mărturisesc cine sunt cu adevărat, i-am cerut să fugă cu mine în lume. Și Mieunița, pentru că mă iubea și ea, a primit. Când eram gata de plecare, am fost prinșă. Asta e tot.

— Tu, măță netrebnică, ce-ai de spus?

— Doamne, Mățășcu, eu am îndrăznit să-l iubesc pe Motanschi fără să știu că el e fiul înălțimii-Voastre.

În acest timp hatmanul Miorlăilă și generalul Mâțachi șușoteau în taină:

— Spune-mi drept, hatmane, așa-i că Mieunița asta e cea mai frumoasă pisică pe care ai văzut-o vreodată?

— Așa e, generale Mâțachi. E cea mai încântătoare din tot neamul pisicesc...

— Faceți cu mine ce vreți! Eu de Mieunița nu mă las!

— Eu fac orice pentru binele lui Motanschi! glăsui cu hotărâre și Mieunița.

— Faceți liniște! Măria-Sa Vodă Mâțașcu vrea să miaune hotărârea pe care a luat-o pentru cei doi osândiți!

Atunci Mâțașcu se ridică pe labe și mieună:

— Am hotărât ca Motanschi, fiul nostru, să fie trimis pentru o vreme în surghiun la moșia noastră de la Miorlăieni! Dacă se va supune poruncilor noastre și se va însura cu domnița Pisina, atunci îi vom da iertarea noastră și toate cele întâmplare vor fi uitate pe veci! Iar ție, pisică nătângă, pentru că ai îndrăznit să-ți ridici privirile spre motanul nostru, ți se va tăia vârful cozii! Și mulțumește cerului că ai scăpat numai cu atât!

— Mai bine ajung un pisoi cerșetor pe la ușile oamenilor, decât să mă însor cu Pisina! Și băgați de seamă ce vă miaun: pe cel care se va atinge de Mieunița, îl voi strânge de gât cu laba mea!

— Răzvrătitule, cum îndrăznești să nu mi te supui?

— Bunule și milostivule Vodă Mâțașcu, fie-vă milă și nu-mi tăiați codița! O codiță întreagă e mândria și podoaba unei pisici.

Deodată peste toată adunarea răsună un mieunat furios și amenințător:

— De cine credeți voi că vă bateți joc!? Am fost jignită și făcută de ocară întregului neam pisicesc! auzi, tu! Să vrea mirele să fugă cu o altă mătă înainte de nuntă! Și cu cine a fost în stare să mă înșele pe mine, domnița Pisina, fiica marelui Pisian! Jignirea pe care mi-ați adus-o o să vă coste foarte scump!

— Domniță Pisina, suntem foarte vinovați față de înălțimea-Ta. Dar spune-ne ce am putea face pentru a ne mai șterge din greșeala noastră față de înălțimea-Ta.

— O, dacă s-ar putea, mărite Mâțașcu, eu, în locul Luminăției-Tale, l-aș dezmoșteni pe Motanschi pentru neascultarea lui! Dar, cum eu nu pot face asta... cer de la voi: două salbe cu șoricei din

aur, o strachină aurită, plină vârf cu smântână, și doi cârnați afumați, lungi cât o prăjină de fasole!

— Asta ne lasă fără mâncare pe toate zilele vieții noastre! Am dreptate, hatmane Miorlăilă?

— Ai, vornice Mieunilă. Ai dreptate. Nu știu cum va ieși Vodă din încurcătura asta...

Deodată Mieunașcu se ridică și o privi pe Pisina cu mai multă luare-aminte.

— Domniță Pisina, eu sunt Mieunașcu, fratele Măriei-Sale Mâțașcu.

— Ei, și ce-i cu asta?

— Păi, este, căci tu ești Pisina cum eu sunt Guzgănilă cel Cumplit!

— Ce vreți să mieunați?! Cum să nu fiu Pisina? Atunci cine sunt?

— Tu ești Miauna, fiica cea mare a măritului Pisian, adică sora Pisinei.

— Nu-i adevărat!... Sunt Pisina!

— Ba nu, ești Miauna!

Prin toată adunarea pisicească trecu un murmur de uimire...

— Frate Mieunașcu, te rog să ne luminezi. Ce fel de mieunături sunt astea?

— Păi, să vă spun. Pisian are două mâte: pe Miauna și pe Pisina. Ele seamănă ca două picături de apă. Miauna într-o zi s-a răzvrătit împotriva tatălui său. Și, furând mulți bani de aur din lăzile lui Pisian, a luat cu dânsa pe câțiva din oștenii tatălui său, răzvrățiți și ei, și s-a pornit să colinde toate curțile domnești în căutare de căpătuială, trăgând mare folos din asemănarea ei cu cealaltă soră. Peste tot pe unde merge, se dă drept Pisina.

— Totul este o mare minciună!

— Ba e adevărat, domniță Miauna. Toate cele mieunate de mine nu sunt scorneli. Am aflat totul chiar de la tatăl tău. El mi le-a spus pe toate acum trei luni, cu prilejul vizitei pe care mi-a făcut-o la palatul meu din cetatea Mățeștilor. Și, dacă vrei să știi, sora ta Pisina s-a logodit cu viteazul cavalier Motanis, stăpânul mării cetăți Mățina.

— Și de unde știi dumneata, mă rog, că eu nu sunt chiar Pisina și nu Miauna?

— Te-am recunoscut chiar acum, când ai apărut, vrând să tulburi sfatul boieresc. Te-am văzut cum pășeai cu grijă, ca pe ace.

— Ei și? Ce treabă ai dumneata cu mersul meu? Doar sunt fiica marelui Pisian și unei domnițe de rangul meu îi stă bine mersul gingaș.

— Știi preabine că, de când ai plecat de la tatăl tău, aveai obiceiul să dai iama prin gospodăriile oamenilor în căutarea puilor de găină. Și într-o zi un câine care păzea cu grijă ograda stăpânului său, văzându-te cum dai năvală prin cotețele lui, a venit asupra ta. Uite, chiar și acum ți se mai vede semnul de când te-a mușcat de una din labe. Și de aceea călcai cu atâta grijă când ai venit să tulburi soborul pisicesc. După cum văd eu, încă mai schiopătezi de laba aceea.

Cu toții se uitară țintă la pisica ce stătea în fața lui Mâțașcu. Într-adevăr, pe laba dreaptă din față se vedea o pată roșie și o zgârietură zdravănă, semn al unei mușcături strașnice. Domnița păsea cu multă grijă pe această labă. O tăcere ca de mormânt se lăsase peste tot soborul pisicilor.

— Sunt uimit de cele auzite, frate!

— Da, Mâțașcule, toate-s adevărate câte vi le-am spus. Căci Motanschi e ca și motanul meu și țin la el mai mult ca la viața mea; și mi-e milă de el să-l văd în lanțuri.

— Dezlegați-l numaidecât! Și să fie liber!

— O, dragul mamei! Știam eu că el nu poate fi vinovat cu nimic! A simțit el, sărmanul, că ceva e necurat cu această pisică de care nu s-a putut îndrăgosti.

— Dragă frate, când ai poftit-o pe domnița aici, n-ai știut nimic din toate astea?

— Vai, Mieunașcule, nimic! Cei trimiși de mine să o cheme la ospățul nostru s-au întâlnit cu alaiul Miaunei pe drum și, luând-o drept Pisina, au poftit-o la curtea noastră. Și eu, crezând tot așa, am logodit-o cu Motanschi. Ce-i drept, am făcut asta împotriva vrierii lui. Doamne, Doamne, ce încurcătură!... Bine că ai sosit la vreme, frate Mieunașcu, că altfel ne făceam de toată pomina!

— Stăpâne Mâțașcu, să-i dăm o bătaie zdravănă acestei domnițe obraznice care a-ndrăznit să ne înșele, dându-se drept sora ei!

— Da, generale Mâțachi. Miauna ne-a înșelat și va plăti pentru asta!

— Mărite și prealuminate Mâțașcu, nu trebuie să te mânii pe mine că am venit la curtea înălțimii-Tale sub numele surorii mele. Am vrut să fac doar o glumă nevinovată și atât...

— Ticăloaso, asta numești tu glumă!?

— Ai vrut să devii nora lui Mâțașcu prin înșelăciune și asta nu poate fi trecută cu vederea! mieună cu îndârjire hatmanul Miorlăilă.

— Hatmane Miorlăilă, nu te...

— Ține-ți mieunatu'! Eu nu stau de mieunături cu mincinoșii!

— Haideți, cinstiți motani, să ținem sfat și să luăm o dreaptă hotărâre în privința Miaunei! zise Mâțașcu-Vodă.

Motanii boieri se adunară în jurul voievodului lor și ținură vreme îndelungată un sfat mare de taină.

În vremea asta Miauna se furișă tiptil pe lângă hambar, sări peste gardul de nuiete și o luă la goană înspre câmp, cu toată durerea pe care încă o simțea în laba mușcată de câine. Fugea Miauna cât o țineau labele, căci își mieuna în sinea ei: „Să fug! Să fug cât mai repede, ca nu cumva oștenii lui Mâțașcu s-o ia pe urmele mele!”

După ce terminară sfatul, hatmanul vru să miaune osânda domniței Miauna. Dar cui? Că parcă pe Miauna o înghițise pământul.

— Mii de șobolani! Unde este Miauna?

— După cum vezi, dragă Miorlăilă, s-a topit.

— Vornice Mieunilă, nătângule, păduchiosule! Unde e ticăloasa!?

— Dragă hatmane, unde e zăpada de astă iarnă?...

— Ești un nevolnic! De ce n-ai păzit-o să nu fugă!? Nu ești bun de nimic! Stai toată ziua și te scarpini de pureci!

— Cum îndrăznești să mă faci de ocară în fața Mărilorlor? Te-nvăț eu minte!

— Ce? Îndrăznești să ridici laba asupra mea? Vino aici să-ți frâng oscioarele, vornic neputincios!

Și cei doi se apucară să se încaiere, întinzându-se unul pe celălalt de cozi și de urechi.

— Potoliți-vă! Nu vă e rușine? Motani bătrâni! Odată cu fuga Miaunei, să fugă și din inimile noastre amintirea acestor zile! Motanschi, dragul meu pisoie, te rog să mă ierți că te-am făcut să suferi atâta! Ce pot face acum pentru tine?

— Nimic, tată drag, decât să-mi dai ca soață pe Mieunița. Doar atât...

— O, Motanschi, cere-mi altceva.

— Nu, tată. De altceva n-am nevoie. Dacă nu vrei să mă lași să mă însor cu Mieunița, dă-mi voie să plec în lumea mare și jur că niciodată nu voi mai pune labele în hambarul tău.

— Mâțașcule, lasă-l să-și ia de soață pe cine o vrea el. Un singur

pisoi am și eu. Vrei să-l pierd?

— Hai, frate, înduplecă-te!

— Dacă mă rugați cu toții... N-am încotro. Trebuie să fac așa cum vreți voi... Mieunița să fie dezlegată și dusă în odăile cele de sus! Poruncă pentru toți: să se gătească fiecare de nunta pisoiului meu cu frumoasa Mieunița!

— Trăiască preamilostivul Vodă Mâțașcu și mirele nostru Motanschi!

— Miorlăilă, a venit tenorul Pisiano Pisiani cu trupa sa?

— Da, stăpâne...

— Și Mâțocea cu taraful?

— Și el...

— Eu, Mieunașcu, îi dăruiesc nepotului meu palatul și toate moșiile mele!

— Ce bun ești, unchiule! Îți mulțumesc din tot sufletul!

— Să fii sănătos, nepoate!

— Și acum, dragii mei, să ne pregătim cu toții de nuntă!

— Mi se pare că trăiesc un vis frumos, dragul meu...

— Nu e vis, e adevărat totul, draga mea.

— Mi-e frică de atâta fericire!

— O, Mieunița mea, fericirea asta o merităm pe deplin pentru toate câte le-am îndurat.

— Să fii fericită, pisicuța mea, și să ai grijă de fiul meu!

— Vă mulțumesc, preabună doamnă, și promit că voi avea grijă de Motanschi.

— Nunta să înceapă!

— Trăiască mirii!

Și hora nunții s-a încins, mare și frumoasă... Miorlăiturile nuntașilor se auzeau până departe și ce fericiri erau cu toții!...

Într-o zi luminoasă de vară, un motan cu mustați cărunte stătea la soare pe o buturugă. Un alt motan alb se apropie de buturugă și, oprindu-se, mieună cu blândețe:

— Stăpâne Mâțașcu, iartă-mă, rogu-te, dar am venit să văd ce mai faci...

— Fac bine, hatmane Miorlăilă. Dar dumneata cum o mai duci?

— Mulțumesc de întrebare!

— Ai casei pe unde sunt?

— Păi, stăpâne, înălțimea-Sa Motanschi s-a dus la vânătoare, iar

doamna Mieunița și cei patru pui, împreună cu Mâțiana doamna, au plecat în livada cu nuci să prindă fluturi.

— Așa, e bine... Ei, hatmane Miorlăilă, bătrâne sfetnic, să mulțumim cerului că am ajuns și zile bune, după câte ni s-au întâmplat.

— Așa-i, stăpâne. Că și bunele, și relele sunt pe oameni și pe dobitoace, nu pe pietre, cum zice un mieunat din bătrâni...

— Că bine le mai miauni, hatmane Miorlăilă. Hai, să ne ducem și noi să mâncăm de amiază!

— Să mergem, stăpâne!...

Motto:

Tot ce se prăjește, se mănâncă.

În amurgul unei zile de iarnă, cu cer cărunț și zăpadă troienită, întunericul coboară încet, lipindu-se de pământ.

La marginea orașelului X, peste drumul care duce spre gară, se află o casă mare, cu burlane ruginite și cu tencuială veche, fără perdele la ferestre. În lumina palidă a înserării casa pare o veritabilă hardughie.

În bucătăria acestei case dezordinea e stăpână absolută. Toate lucrurile zac de-a valma prin bufete și pe polițe. Iar linoleumul galben de pe jos e smălțuit din plin cu firimituri de pâine și picături de lapte. Într-un colț al bucătăriei, pe o masă ovală și schiloadă de un picior, zac trei bucăți de carne: o costiță de vițel, o pulpă de pui și un mușchi de porc. Alături o cratiță fără capac privește spre tavan, cu gura plină de ulei. Un cuțit le ține de urât tuturor celor de pe masă...

Mușchiul de porc grăi către ceilalți:

— Cât mai au de gând ăștia, frate, să ne țină aici?

Pulpa de pui întrebă:

— Ce? Ți s-a făcut de cratiță?

— Nu, dar mi-e tare frig. De când mi-au luat slănina, mi-e tot frig.

Pulpa adăugă:

— Mă mir că ți-e frig, că doar ai grăsime.

— Ce tot trângănești? Nu vezi că sunt mușchi fără grăsime?

Costița spuse și ea:

— Aveți răbdare să se încingă soba. Că pe loc ne vedem în cratiță.

— O, numai să mă văd odată la foc, că mor de frig!

Pulpa grăi cu mândrie:

— Mie niciodată nu mi-a fost frig. Chiar și acum, eu nu simt nimic...

Mușchiul îi răspunse râzând batjocoritor:

— Cred și eu că nu simți nimic; dacă ești plină de fulgi...

— Asta e o calomnie!

— Nu-i nicio calomnie. Doar că bucătăreasa n-a avut chef să te jumulească așa, ca pentru masă.

— Ești un...

Dar pulpa nu apucă să-și termine vorba, că ușa bucătăriei se dădu de perete și gospodina intră bombănind:

— Of, că m-am luat cu alte treburi și am uitat să pun astea la prăjit! Fir-ar să fie!...

Apucând cele trei bucăți de carne, le aruncă în cratiță claie peste grămadă, de sări uleiul pe toți pereții. Apoi puse brusc capacul peste cratiță și, după ce o așează pe sobă, ieși trântind ușa în urma ei.

— Aauu! Ce m-am lovit de peretele cratiței! – strigă mânios mușchiul.

— Aauu! Și pe mine m-a lovit în cădere pulpa. Uite, aici mi-a dat cu osul!

— Te rog să mă ierți, dragă costiță. Dar nu sunt eu de vină. Nebuna aia de bucătăreasă e toată pricina. Ne-a aruncat ca pe niște pietre.

— Eu unul sunt absolut sigur că madam bucătăreasă a tras la măsea.

— Se poate – răspunse costița.

— Sunt sigur, că altfel ne așeza mai cu milă.

O clipă între cei trei se coborî tăcerea. Nu se auzea decât duduital înfundat al focului ce-și mesteca lemnele.

— Ia, dați-vă mai încolo, că eu n-am loc îndeajuns! Și mi-e că nu mă rumenesc bine.

— Atâta pagubă, că n-ai să te rumenești! Și bagă de seamă: ești într-o cratiță și nu-n coteț!

— Tocmai tu ești cea care s-a găsit să-mi facă observație unde mă aflu? Mai bine ia seama la tine, că ți-ai întins osul în toată cratița!

— Ți s-a făcut de cafteală, Guițachi dragă? râse batjocoritor pulpa de pui.

— Hai, lăsați cearta, că mă dau eu mai într-o parte! Uite, așa. E bine?

- Dragă costiță, eu nu înțeleg cum poți să te lași prostită. Tu nu vezi că porcul acesta ne-a înghesuit pe amândouă într-un colț?
- Nu-i adevărat! Nu v-am înghesuit niciunde!
- Eu stau și mai înghesuită, numai să fie pace – răspunse costița de vițel împăciuitoare.
- Ia te uită, ce frumos mă rumenesc! Și mâine, la prânz, copiii mă vor servi cu piure de cartofi și salată. Mmm! Ce gustos! Nu?
- O fi, numai tare mă tem că le vei rămâne în gât celor ce te vor mânca.
- Și de ce, mă rog, să le rămân în gât?
- Păi, după cum ți-am mai spus și pe masă, ești toată cu fulgi. Așa că e lesne de înțeles de ce ai putea rămâne în gâtul cuiva.
- După ce că ești un mincinos, mai ești și orb. Unde vezi tu fulgi? Că eu nu-i văd. Ai?
- Ia seama ce spui, madam pulpă. Că, după câte-mi aduc eu aminte, între oameni este o vorbă care sună cam așa: „Ce, bă, ai orbul găinilor?” Așa că...
- Ești un porc de câine! Na! E bine?
- Spune, mușchiule, tu cu ce crezi că vei fi mâncat la masă?
- Eu, costiță dragă, voi fi tăiat felii împreună cu brânza și alte bucate de felul acesta. Și mă vor mânca la apetitiv. Dacă mă găteau la cuptor, un păhărel de vin roșu mi-ar fi stat alături de farfurie la gustare. Dar așa...
- Și eu voi fi mâncată tot la gustare, cu pilaf de orez și salată de varză murată.
- O, foarte bun! strigă mușchiul.
- Sunt sigură că, după ce gazdele vor mânca friptura de porc, se vor drege cu tablete și ceaiuri.
- Și din care pricină s-ar doftori în așa fel, madam pulpiță?
- Foarte simplu: tu cazi greu la stomac. Asta o știe oricine.
- Fițe! Eu sunt o mâncare pentru oameni sănătoși, nu ca tine.
- Ce vrei să spui? Că eu aș fi o mâncare pentru oameni bolnavi?
- Tu știi ce recomandă medicul unui pacient?
- Nu. Spune-mi tu, că te ții mai deștept!
- „La masă vă recomand să consumați doar carne de pui deoarece aveți probleme de digestie și nivel ridicat de colesterol”.
- Netrebnice, cum îți permiți să mă înjosești în halul acesta?!
- Degeaba te enervezi. Ești o carne pentru oameni bolnavi și

nevolnici.

— Ești un...

Pulpa de pui nu-și sfârși vorba, că-ncepură toți trei a strănuta și a tuși:

— Hapciu!

— Hepsuuu!

— Ahăuu!

Pulpa de pui strigă enervată:

— Da' ce-i porcăria asta!?

Mușchiul de porc zise și el, mânios, nevoie mare:

— Un praf negru s-a abătut asupra noastră, ca o ploaie! Care o fi fost obraznicul?

Costița de vițel grăi tușind:

— În timp ce voi vă ciorovăiați ca doi nebuni, gospodina a presărat piper în cratiță, fix în capul nostru.

— Dar cum se face că noi n-am auzit capacul ridicându-se? Întrebă furioasă pulpa de pui.

— Faceți un tărăboi, și tu, și mușchiul, încât nici nu-i de mirare că n-ați auzit nimic.

— Oare miroase a ars sau mi se pare mie? Întrebă pulpa de pui.

— Cred că a picurat ulei de pe marginea capacului pe sobă – răspunse costița.

— Ba eu cred că mușchiul s-a ars pe o parte. Și până va catadicsi bucătăreasa să-l întoarcă, se face scrum. Și ce bine mi-ar părea...

— Știu că ți-ar plăcea să mi se întâmple una ca asta. Dar, spre dezamăgirea ta, nu m-am ars și nici scrum n-am să ajung.

— Ia, tăceți din gură, că de mai bine de un ceas vă tot ciorovăiți! Ce aveți de împărțit? Nu încăpeți în cratiță sau ce? Și vă atrag atenția că vreau să mă culc, fiindcă mi s-a făcut somn! Iar dacă vă mai aud odată piuitul sau guițatul, vă trag o mamă de bătaie de-o să mă pomeniți! Ei, da' până când?...

Și, zicând acestea, costița de vițel se întoarce singură pe o parte și adormi. Cei doi, fără a mai scoate vreun cuvânt, se înghesuie fiecare într-un colț de cratiță și adormiră în curând, în timp ce uleiul le cânta sfârâind „nani, nani”.

În bucătărie se făcu liniște... Numai ceasul măsura timpul cu un tic-tac lung și somnoros...

Epilog

A doua zi, la prânz, familia M stătea împrejurul mesei. În mijloc, pe un platou alb, de porțelan fals, ciobit la unul din capete, sta rumenă și tăiată în felii groase o friptură din mușchi de porc. Îi țineau de urât câteva măslina negre, o bucată de brânză și doi castraveți murați. Un copil bondoc și pistruiat ronțăia lacom din ceea ce mai rămăsese dintr-o frumoasă pulpă de pui, în timp ce piureul de cartofi rămăsese neatins în farfurie. Iar tatăl și mama împărțiseră pe din două o costiță de vițel și o mestecau plescăind, în timp ce uleiul li se prelingea printre degete.

Din mijlocul bucătăriei un câine mic și negru urmărea lacom prânzul celor trei meseni. Și, cu lătrat mieros, își cerșea dreptul oricărui câine de a primi măcar oasele de la masa stăpânilor.

Motto:

Nu-i pentru cine se pregătește.

Îi pentru cine se nimerește.

Era o după-amiază toridă de vară. Pe terasa unei case simple, înconjurată cu viță-de-vie și cu ghivece de flori la ferestre, stătea lungit la soare un motan.

Prin fereastra larg deschisă se auzeau glasuri și clinchete de pahare și de tacâmuri. Părinții și copiii luau masa. Din bucătărie răzbătea până afară un miros de mititei cumplit de suportat pentru motanul lungit pe gresia calduță.

Cățelul căsca plictisit, privind somnoros la găinile ce se scăldau în pietrișul ogrăzii.

Motanul se întinse, căscă și mieună în sinea lui:

„Ooo! Ce miros! Ooo, ce aromă! Vai, cum aş mânca și eu o bucățicăăă!... Oare nu se vor îndura să-mi dea și mie o fărâmitură?”

Se ridică și începu să dea târcoale ușii de la intrare.

Nu după multe clipe ușa se deschise și tatăl copiilor ieși râgâind a bere.

— Cuțțț de aici, dihanie! Nu-mi sta în picioare!

Motanul se dădu mai de voie, mai de nevoie la o parte, mieunând jalnic:

— Miauuu! Miauuu!

Tatăl coborî treptele fără să-i dea vreo atenție și se duse în grădină să adune buruieni pentru vițelușa din grajd.

Mama ieși și ea din casă, căscând de-i trosneau fălcile. Motanul începu a se milogi:

— Miaauu! Miauuuu!

Femeia îi vorbea motanului cu glasul plin de ciudă:

— Țtsss de aici, că numai a foame te bați și nu faci nicio treabă!
O să-ți pun o piatră de gât și o să te trimit la Sighet, în jos, pe apă!

După ce vorbea astfel, se duse și ea în grădină să-și sape fasolea.

Copiii trecură din bucătărie în camerele din fundul casei. Acolo era mai răcoare și ei începură să dea drumul la muzică, făcând să duduie geamul de la ultima cameră.

Motanul, văzându-se singur, se gândi o clipă, după care mieună pentru sine:

„Tatăl se află în grădină. Mama de asemenea, iar blegii ăia de copii au trecut în odăile din fund. Deci, iată-mă singuuur...”

Privi în sus.

„Ahaaa! Geamul nu e închis pe dinăuntru! Dacă aş urca pe pervaz și aş trage cu laba de plasa pentru țânțari?... Îlââm, da' n-ar fi rău. Ia, să-ncerc!”

Zis și făcut. Dintr-un salt se și află pe pervazul ferestrei. Și dă-i, și trage cu laba de plasă!

Dar plasa nu se deschise. Motanul, disperat, începu a sudui pe sub mustăți.

„Ori te deschizi, ori te distrug, fir-ai tu să fii de blestemăție!”

Cățelul, văzându-l pe motan și înțelegând ce voia să facă, îi strigă furios:

— Heei, dă-te jos de acolo o! Unde vrei să te bagi?

Motanul, supărat că a fost deranjat de la treabă și nervos totodată din pricina plasei, îi strigă mânios:

— Ține-ți botul, slugoiule! Ce? Nu ți-e bine?

— Ba da, mi-e foarte bine, dar nu-i cinstit să intri în casa stăpânilor pe fereastră!

— Aș intra pe ușă, dar e închisă!

— Nu-i frumos să intri nepoftit nici pe ușă, nici pe fereastră.

Motanul mai mieună o dată furios:

— Ai intra și tu, dar n-ai cum! Așa că mai bine ține-ți lătratul și nu face atâta tărăboi, că vin ăștia și mă prind mai înainte să-mi termin ceea ce am început!

Căinele tăcu, spunându-și „N-are rost să mă iau la ceartă cu un tâlhar ca ăsta. Oricum, tot îl vor prinde, așa că mai bine aștept să văd sfârșitul”.

După multă trudă și chin, motanul reuși să deschidă plasa și, dintr-un salt, fu înăuntrul casei.

„Uau, ce bineee!... Ia, să văd unde să ne oprim mai întâi... Aha, la masă!”

Se învârti de câteva ori în jurul mesei, după care sări direct în mijlocul acesteia.

Pe masă se găsea o sticlă goală de bere, un coș cu pâine, o cutie cu muștar și un castron de plastic cu capacul așezat pe o parte. Mai erau niște furculițe murdare, un bol cu lapte acru, trei mere, două căni goale pentru băut apă și cam atât.

Motanul vârî laba sub capac, îl dădu la o parte și se miră de atâta bogăție de mâncare.

„Ohoo, mititei! Să văd câți sunt”.

Și începu să-i numere din priviri.

„Așa. Unul, doi, trei, patru... Fiiuu, sunt patru! Foarte bine! Am cu ce să mă găvozdesc!”

Apoi îi luă unul câte unul și-i coborî jos de pe masă direct pe covor. Numai că asta îi luă ceva timp.

Când văzu și ultimul mititel lângă piciorul mesei, coborî și el, mulțumit nevoie mare.

„Acu’ hai la masă, că destul ai răbdat foame și ai înghițit în gol! E vremea să te sature și tu odată! Nu-i așa?”

Și dă-i, și înghite, și mârâie de plăcere și de poftă. Numai căăă...

Ușa se deschise brusc. În prag se ivi statura înaltă și amenințătoare a tatălui. Motanul încremeni de spaimă. Apoi, revenindu-și puțin în fire, se repezi sub masă.

Tatăl, când își dădu seama de ceea ce se întâmplase în bucătărie, se făcu roșu-verde de mânie.

— Ahaaa! Aici te-ai băgat, loampele care te-au făcut de dihanie râioasă ce ești! Stai, că te prind și-ți ascund eu soarele!

Tot atunci se ivi și mama în spatele tatălui. Privind nedumerită peste umărul lui, neînțelegând ce se petrecea, întrebă:

— Da’ ce-i baiul?

— Păi, ăsta s-o băgat în casă și uite ce-o făcut!

— Pe unde o intrat? Că doar am închis ușa când am ieșit.

— Ști-l boala să-l calce!

Mama privi la geam.

— Ee, uite pe unde o intrat! Pe fereastră! O deschis plasa! Și

doar le-am spus copiilor să adune masa. Nu mă pot bizui pe ei cu nimic!

Tatăl apucă o coadă de mătură pe care o foloseau la muiatul covoarelor și, aplecându-se sub masă, începu a scociorî cu ea prin toate colțurile după motan.

— Ieși afară, că te jupoi! Ciorile mă-tii!

Motanul, îngrozit, fugi de sub masă până sub dulap.

Mama apucă și ea un mob și-l vârî la rîndul ei sub dulap, în căutarea motanului stricător.

— Cutțtț afară, cortariule!

Motanul o zbughi de sub dulap cu coada între picioare și cu urechile pleoștite, țâșni printre cei doi și o luă pe ușă afară. Doar mama apucă să-i tragă una peste spinare cu coada de la mob.

— Na, mânca-te-ar pustia de dihanie! Că numai de blestemății te ții!

Căinele îl văzu pe motan ieșind pe ușă, hăituit de cei doi, și începu să latre vesel, ținându-se cu labelle de gărdulețul ogrăzii.

— Hei, neamule, unde te grăbești așa? Stai mai domol! Că după masă se merge la plimbare, la pas, nu-n galop!

Mama, furioasă, începu să adune de pe jos mâncarea împrăștiată de motan, bombănind și blestemând:

— Da' ce mi-a trebuit mie motani la casă?! N-am avut nevoie de asemenea lighioane! Că numai stau și mănâncă! Nici șoareci nu vânează! Fără sar în casă pe toate ferestrele și stau racilă pe la uși! Ei, da' până când?! Să-l pună mâine într-o plasă și să-l ducă-n lumea mare!

După ce adună pe un fâraș toți mititeii de pe jos, mama îi dădu câinelui, zicând:

— Ia și mănâncă! Tu măcar faci treabă și-ți meriți mâncarea, nu ca ăla.

Tatăl se duse în grădină; la fel și mama plecă să-și vadă de fasolea ei.

Căinele începu să mănânce liniștit, dând din coadă satisfăcut.

Doar motanul, adăpostit sub o frunză mare de bostan, privea nenorocit și gânditor la toate din jurul său. Își zicea în sine: „Unii ostenesc și alții se înfruptă din osteneala lor. Asta-i viața...”

Afară noaptea s-a lăsat peste lume ca o mantie de funingine. Iar pe cerul întunecos stelele căscau plictisite și somnoroase...

În bucătăria mică, cu faianță de culoarea lămâii și cu parchet din

lemn coșcovit, la o masă cu picioare din metal, mama se chinuie aproape adormită să încropească o ciocolată de casă într-o tavă de la cornulețe. Nu-i deloc potrivită tava pentru ciocolată, dar n-are încotro. Tava în care gătea de obicei o împrumutase unei vecine.

Din sufragerie răsună zarva mai multor voci. Tata, așezat într-un fotoliu, se uită căscând la o emisiune TV, în care doi politicieni, în frunte cu moderatorul, se ceartă vorbind unii peste alții.

Mama pune în tavă sâmburi de nuci și alune prăjite, iar pe deasupra lor toarnă untul topit, amestecat cu zahăr, cacao, vanilie și un pumn de stafide, după care întinde totul cu un linguroi de lemn.

Pe un scaun cu spătar înalt, aflat la celălalt capăt al mesei, mezinul familiei stă picotind și răzuiește o cratiță în care mama făcuse grișul cu lapte pentru cină. Lingura de aluminiu din mâna băiatului face un zgomot asurzitor în bucătăria liniștită. Când băiețelul răzuia fundul cratiței, lingura cânta: „hârțiii, hârțiii, hârțiii”. Dar când lingura trecea peste margini, cântecul ei suna cam așa: „Hârțiii, hârțiii, haaarțiii...”

Mama, zăpăcită de larma lingurii, strigă furioasă:

— Termină odată, că m-ai înnebunit cu lingura și cu oala asta! Du-te și culcă-te, nu-mi clătina creierii!

Puștiul mai făcu un hârții-harții, apoi puse pe masă victorios lingura plină de scuipat.

— Gata! Am curățat toată oala. N-ai de lucru să o mai speli!

— Du-te afară și dă-mi bună pace!

— Dar ciocolata când o pot mânca?

— Numai mâine, după ce se întărește.

— O, hăiii, aiii... – începu băiatul miorlăiala.

— Nu mi te smiorcăi! Tu nu vezi că-i moale și fierbinte? Trebuie să se întărească! Cum vrei să o mănânci așa? Hai, cară-te la tine în cameră și nu face circ!

Băiatul ieși din bucătărie trântind ușa și ștergându-și nasul cu mâneca treningului.

Tot ce se întâmpla în bucătărie era urmărit de doi ochi verzi, fosforescenți și lacomi nevoie mare... Motanul cel gri, cu dungi negre, se gândea în sinea lui:

„Aha! Tava asta trebuie să fie pusă undeva ca să se întărească ce-i în ea. Deci, voi avea plăcutul prilej de a-mi vârî mustățile într-însa ca să degust desertul. Nu-i carne, nici cartofi, nici brânză. Da' nu

contează, merită încercat..."

Mama, după ce termină de întins ciocolata în tavă, se opri cu mâinile în şolduri, gânditoare: „Unde Dumnezeu să pun tava asta la răcit? Să o pun în cămară, lângă fereastră? Poate reuşesc să-i fac loc lângă oala cu jumări..."

Intră în cămară şi, după ce răsturnă câteva boarfe care-i stăteau în cale, se uită pe raftul de sus, lângă fereastră, să vadă dacă n-o fi loc şi pentru tava cu ciocolată.

„Oare am loc aici?"

Împinse câteva cratiţe pline cu mâncare mai veche şi răsturnă nişte borcane cu dulceaţă, după care un lighean din tablă căzu cu zgomot pe ciment, strigând: „Pleam plecamm, pleam pleamm, trrrruumm!"

Furioasă, femeia începu să bombăne: „Dare-ar rugina-n voi şi vedea-v-aş la fier vechi, că m-am săturat de cămara asta cât o canistră! Unde dă Dumnezeu să scap de magherniţa asta şi să mă mut

Într-o casă mai mare, să-mi pot pune şi eu toate la rând?!"

În sfârşit, luă un capac mare, roşu, emailat, şi-l trânti cu zgomot peste oala cu jumările de porc, lăsând astfel loc gol pentru tava cu ciocolată. Apoi se întoarse în bucătărie să ia tava şi s-o pună în cămară.

Un miros de slănină, cârnaţi, jumări şi brânză răzbătea din cămară prin uşa deschisă; mirosul îi dădu de veste motanului că nu-i vreme de pierdut. Într-o clipă, se gândi: „Dacă nu intru acum în cămară, când gospodina aşază tava pe raft, altă ocazie nu mi se mai iveşte de a năvăli în paradisul cu bunătăţi!"

Şi, cât ai zice „hop!", motanul se furişă printre picioarele gospodinei, fără ca ea să bage de seamă, şi se piti după butoiul cu varză murată.

Femeia puse tava la locul ei din cămară şi deschise fereastra larg să pătrundă mai bine înăuntru aerul rece al nopţii. Apoi ieşi trântind uşa şi căscând de-i trosneau fălcile:

„Aaahiiuu! Crranţ! Mi-e somn de simt cum cad din picioare!"

Tronc! Uşa se închise şi motanul rămase în bezna din cămară.

„Vai, nu-mi vine să cred! Eu sunt în cămară? În raiul oricărui motan? Perfect! Ia să dăm o raită primprejur, să vedem de ce să ne apucăm mai întâi..."

Motanul se apucă să dea târcoale. Găsi o căldăruşă din plastic în care se ţinea slămina pregătită pentru saramură.

„Aha! Ia să vedem noi ce se află în cratițoiul ăsta mare! Că tare bine miroase...”

Zis și făcut. Dintr-o săritură fu în mijlocul căldărușei și începu a se desfăta mușcând lacom din șoricul cărnos.

Însă motanul nu era singur, după cum credea. Sus, pe raft, se iviră dintr-o gaură făcută în perete doi șoareci cenușii. Cu ochișorii lor mici ca două gămlii începură a scruta prin cămară.

Unul din ei zise:

— Hai, frate, că nu-i nimeni și becul s-a stins!

— Dar eu simt miros de motan!

— Tacă-ți botul! Motanul e în căldărușa cu slănină, unde noi n-am putut intra fiindcă-i prea înaltă. El se ospătează și n-are grija noastră. Hai, nu fi prost și fricos!

Îndemnându-se unul pe altul, cei doi începură a mișuna pe raft printre oale, cratițe, borcane și câte altele. Unul din ei întrebă pe celălalt:

— Unde mergem mai întâi?

— Vino după mine! Ocolim pungile astea cu zahăr, cutia cu căpățâni de usturoi, borcanele cu ardei iute și mergem către oala cu jumări.

— Dar, ca să ajungem la oală, trebuie să trecem de tava cu ciocolată!

— Lasă chițâiala și vino pe urmele mele! Suntem atât de aproape de țintă încât o amărâtă de tavă nu mă va împiedica să-mi potolesc foamea și pofta de jumări. Le visez de nopți și zile.

— Păi, de ce n-am venit până acum să mâncăm jumările și ne-am găsit tocmai în seara asta, când jos, sub rafturi, se află și dușmanul nostru de moarte?

— Nu fi dobitoc! Abia azi au adus oala cu jumări în cămară. Până acum erau în beci, unde noi nu putem intra fiindcă peste tot e zidit cu beton și ciment. N-avem nicio gaură pe unde să ne strecurăm înăuntru.

— Dar tu de unde știi că n-a fost oala aici în celelalte zile?

— Păi, eu am trecut pe aici în fiecare zi și n-am văzut-o până acum.

Cei doi fârtați începură să facă echilibristică pe marginea tăvii cu ciocolată pentru a-și ajunge ținta. Și, când fură la jumătatea drumului dintre tavă și oala cu jumări, unul din ei căzu în tavă și numaidecât începu să se scufunde în amestecul moale și clisos ce

mirosea a nuci și vanilie.

— Iiț, iiț! Scoate-mă, frățioare, că am căzut în tavă!

Celălalt se întoarse furios.

— Idiotule, de ce nu te uiți pe unde calci?! Acum ce să mă fac cu tine?

— Hai, nu mă lăsa!

— Bine, să nu zici că-s un șoarece rău și fără inimă... Ține-te de coada mea și ieși afară, nătărăule!

Cum făcură, cum nu făcură, că se pomeniră amândoi dupăind prin crema de ciocolată ce începea să se întărească.

— Blestematule, din vina ta iată-mă și pe mine bălăcindu-mă în ciocolata asta nesuferită! Dacă era un sos de carne sau uleiul călduț în care se odihnesc niscaiva bucăți de friptură ori cârnați, mai ziceam! Dar așa...

— Lasă, frate, că până reușim să ieșim din tava asta nenorocită, ne astâmpărăm foamea cu sâmburii de nuci și cu miezul de alune.

— Aaa, ție-ți convine să chițai! Dar jumările mele?

— Ei, le găsești acolo, la locul lor.

Cei doi, prinși în ciorovăiala lor, uitaseră cu desăvârșire de motan. Acesta, pe jumătate sătul de slănină, auzi cearta celor de sus.

„Ia te uuităăă! Nu sunt singur în raiul acesta... Ia, să dăm o fugă până sus pe raft, să vedem cum stă treaba!”

Mieunat și făcut. Dintr-un salt fu pe raft, lângă tava cu ciocolată, unde cei doi chițaiu unul la altul.

— Aicea îmi sunteți, nevolnicilor? Cine v-a adus pe moșia mea, drăguților?

Cei doi șoareci înghețară de spaimă când deasupra lor văzură cum se ivește un cap mare, împodobit cu două urechi ascuțite și cu o pereche de mustăți ce sclipeau în întuneric ca niște striții pe un geam spart. Nu mai avură putere să chițăie și nici să se miște.

— Vă pun eu laba în gât și vă fac de petrecanie cât ai clipi!

Unul din șoareci își reveni din spaimă și vru să o ia la fugă prin mlaștina de unt și cacao. Dar picioarele lui se afundau tot mai tare și coada devenise atât de grea, fiind încărcată cu ciocolată întărită, încât n-o mai putea trage după el.

Al doilea încercă să încalece un sâmbure întreg de alună ca să se înalțe mai sus și dintr-un salt să iasă. Dar nu fu chip. Sâmburele se înmuie și coborî vertiginos la fundul tăvii.

— Suntem pierduuuuți!

— Vai nouă, ghinionul și nenorocul nostru!

Motanul, mustăcînd și distrîndu-se pe seama spaimei celor doi, mieună gros:

— Vedeți ce face lăcomia și furtișagul?! Aici o să vă fie capătul!

Primul dintre șoareci, care părea mai îndrăzneț, chițăi:

— N-ai dreptul să ucizi niște ființe care nu se pot apăra! Dă-ne posibilitatea să ne apărăm ori să fugim!

— Nu mai spune?! După ce că intrați în cămară fără permisiunea mea, mai vreți și posibilități de apărare! Haida de știi că ai haz?

— Fie-ți milă, măcar să ieșim de aici!

— Niciun chițait! Cum să ieșiți!?

— Nu ne hăcui, motanule, căci nu vei avea nicio bucurie din asta! Și-așa suntem în labele domniei-tale.

Motanul își ridică o labă cu ghearele ascuțite scoase din teci, slobozind-o amenințător peste cei doi naufragiați.

— Hiiiții! Hiiiții! – strigară aceștia.

Motanul, mieunând batjocoritor, își retrase laba înapoi, sub el.

— V-am băgat frica-n oase, ai?

Șoarecii, paralizați de frică și din pricina ciocolatei care se întărea sufocându-i, își dădură ultima suflare, blestemându-l pe motan:

— Fii blestemat și să nu mai ai parte de nimic din ce se află în cămara asta!

— O să am parte, n-aveți voi grijă! mieună mândru motanul.

Și, văzând că cei doi își dăduseră obștescul sfârșit, se îndepărtă printre borcane, cu coada ridicată drept în sus în semn de mare victorie.

„Și acum, domnule motan, hai la ospățul cu jumări!”

Se apropie de oală și îi dădu ocol. Se ridică în două labe pe marginea oalei și privi greul capac pus peste dânsa. Apoi mieună înciudat:

„Mii de câini turbați! Cum ridic eu ticălosul ăsta de capac?”

Se gândi o clipă, după care trecu la faptă. Cu laba stîngă se ținu zdravăn de toarta oalei, iar cu cealaltă ridică capacul în sus, rezemându-l de perete. Apoi se vîrî cu totul în oală.

Niciuna, nici două, happleosc! Capacul căzu cu zgomot peste el, prinzându-i coada.

— Miauu! Maooo! Crăpa-o-ai să crăpi de capac! Mi-ai prins

coada! Maaaao!

Și motanul se pomeni prins în oală ca-ntr-o capcană. Pe unde să iasă? Coadă-l durea, capacul îl ținea prizonier sub el. Iar din poziția în care se afla, îi era imposibil să dea capacul la o parte și să scape.

„Vai! Ce mă fac? Dacă vine gospodina și mă găsește aici? Nici nu vreau să-mi închipui ce aș putea păți!”

Vremea trecea și el nu putea ieși din capcana aromind a jumări, de care acum îi era lehamite. Într-un târziu își aduse aminte de blestemul șoarecilor: „Să nu mai ai parte de nimic din ce se află în cămara asta!”

— Mamă, s-a întărit ciocolata?

— Nu știu, puiule. N-am fost să văd.

Toată familia se pregătea de masă. Mama, punând laptele la fiert, grăi:

— Mă duc în cămară să aduc niște ouă pentru ochiuri și să tai puțină brânză.

Bărbatul ei zise căscând:

— Adu și niște jumări, că am poftă să le mănânc cu muștar!

Gospodina deschise ușa cămării și auzi un zgomot ca de blide hurducate: Tranc-tranc, tranc-tranc, traanc!...

— Doamne, da ce se aude!?

Și, când se apropie de raft, văzu o coadă de motan ieșind de sub capacul oalei cu jumări.

— Trăsni-te-ar Dumnezeu de dihanie păroasă! Arză-te-ar para focului de blestemat! Mi-ai spurcat mâncarea și mi-ai făcut harcea parcea prin cămară! Nu-ți ajunge mâncarea pe care ți-o dau în fiecare zi? Nu te mai satură nimeni, spurcăciune ce ești!

Apucă dintr-un cui sucitorul de la plăcinte. Și, când fu mai aproape de locul cu pricina, mare-i fu mirarea și sila văzând cei doi șoareci adormiți întru Domnul în mijlocul tăvii cu ciocolată.

— Vai de mine și de mine! Uite unde s-au vârat și lighioanele astea scârboase! Cum o să le dau copiilor ciocolata spurcată de șoareci?! Iar tu, în loc să-mi cureți casa de șoareci, umbli prin oale și-mi strici mâncarea! Na, stai, că-ți dau eu dobândă și pentru șoareci, și pentru jumări!

Apucând motanul de coadă, îl trase afară din oală și, ținându-l zdravăn, începu să-l croiască pe spinare cu sucitorul.

— Na, mănâncă jumări!

— Mauuu!
— Na, satură-te de slănină!
— Miorlaooo!
— Satură-te de umblat prin cratițe și oale!
— Miorlaouooo, laooo!
— Acu' te sfărâm, dihanie stricătoare ce ești!
— Miauuuuuuuu!

Și, după ce îi înmuie bine oasele, gospodina deschise ușa de la terasă și îl azvârli cât colo, blestemându-l de toți banii:

— Na, mânca-te-ar viermii! Să nu te mai văd la casa mea, că te zdrobesc de tot!

Apoi, apucând tava cu ciocolată având pe ea gravată firma celor doi șoareci, o aruncă și pe asta la tomberon, spunându-și cu obidă: „Uite pentru ce m-am ostenit toată seara și pentru cine copiii mei sunt lipsiți de bunătați!...”

Motanul o luă la goană și se gândi că niciodată nu va mai pune etichete în casa asta blestemată.

„Să-i ia naiba cu jumările și cu ciocolata lor cu tot!”

În urma motanului rămaseră la bucătărie trei copii lingându-și buzele și înghițind în sec, în vreme ce mama și tata țipau unul la altul, învinuindu-se de cele întâmplate.

Epilog

Într-o duminică, după-amiaza, așezați în jurul unei mese cu picioare de metal, mama, tata și trei copii ronțăiau ciocolată de casă cu alune și vișine, aromind a vanilie și mentă. Ciocolata era proaspăt scoasă de la frigider, unde mama o lăsase încă de aseară la întărit.

Un motan gri, cu dungi negre, îi veghea din ușa larg deschisă a terasei, păzindu-și cu strășnicie rotocolul de cârnaț primit în dar de la mezinul familiei.

Motto:

Îl mânca spinarea și-l păștea păcatul.

„Dumnezeule Bunule, de când a început postul mare o duc într-o foame grozavă! Numai mămăligă, cartofi fierți și tărate opărite... Da' ce-i bătaia asta de joc? Aș pofti și eu, acolo, o ciozvărtă, un cap de cocoș, o labă de găină ori o copită de vițel!”

Așa gândea în sinea ei Zorița, cățeaua alb cu negru a lelii Maria. Se foia în lanț și avea gând rău despre toată lumea.

Dar iată că veni în sfârșit o zi ce părea să fie cu bun prilej. Lelea

Maria, după ce dăduse de mâncare la toate galițele și mărhăile, intră în casă, unde se așează la războiul de țesut pentru străiți și începu a trage vârtos la suveică și la ponoji.

Zorița rămase stăpâna bătăturii și cneaghină peste toată ograda cu orătănii. Stătea pe gânduri cu obidă lângă bucata de mămăliguță rece și galbenă ca o frântură de lună izgonită de pe cer...

O găină bătrână, grasă și cam proastă, își făcu loc pe sub vraniță și, cârcâindu-se, începu a se preumbla prin bătătură, aproape de cușca Zoriței.

— Căracăcăăă, căracăcăăă...

Greblând cu unghiile ici, dând cu clonțul dincolo, se apropie de cătea. Aceasta se puse pe labelle de dinainte și, închizând un ochi, începu a lovi pământul cu coada, gândind în sine: „Aha! Lelea a intrat în casă și n-o să iasă până la amiază, când trebuie să dea de mâncare la purcei. Dacă pun laba pe porumba asta, sunt sătulă pentru două săptămâni”.

Zis și făcut. Pândi ea până ce găina se apropie de mămăliga tăvălită în noroi. Și, lacomă din fire, ca toate găinile, aceasta începu a clonțani din mămăligă, cârâind cu veselie.

Atâta așteptă Zorița. Făcu un salt și puse laba în grumazul bieteii găini.

— Cărăăă! Cărăăă! începu găina a țipa și a da din aripi, înnebunită de groază.

— Taci! Du-te-n amar de găină proastă! Te jumulesc eu acuma și, cât ai zice „os”, te-am și mâncat! Iar ce-mi mai rămâne din tine o să îngrop în pământ, sub cotețul meu! Și până la duminica Floriilor, când am să mănânc pește, n-o să mai rabd de foame! Haaaa, hau, hau!

„Dâr-dâr, dâr-dâr, dârrrrr!” – dădea găina din aripi.

Căteaua, tremurând de lăcomie și simțindu-se victorioasă, începu a strânge găina de grumaz și a o jumuli de penele de pe spinare.

Dar, deodată, poarta se deschise cu larmă. Vecinul Găvrilă apărură în poartă și începu a striga de hăuia ograda:

— Mărieeee!!! Tu, Măriiii! Ești acasă!? Vină până încoace, că mi-i nevoie să-mi dai ranga!!

Lelea Maria se ridică de la țesut și scoase capul pe fereastră.

— Hai în casă! Ce străgi de-afară?!

— Nu viu, că n-am vreme! Am tare multă treabă. Mi-o venit cu lemne și-mi trebe ranga pentru niște butuci. Haida și mi-o dă, dacă

vrei!

— No, stăi, că viu amu'!

Lelea Maria ieși din casă, își trase în picioare niște cizme de pe trepte și se îndreptă către un gard, unde era rezemată ranga.

— Iartă-mă, tu, Marie, că te-am zăbăzit de la lucru!

— Nu-i bai, că doară nu-i foc.

Vecinul luă ranga și plecă iute, închizând poarta în urma lui.

Lelea se întoarse, mirată că Zorița nu-l lătrase deloc pe Găvrilă. Și, când aruncă ochii spre coteț.

numai ce o văzu întinzând de găină și mârâind nevoie mare. Femeia încremeni. Apoi, venindu-și în fire, grăi apucând o coadă de sapă:

— Piii, mânca-te-ar șperla și Dumnezeu te bată! Mănânci găini!? Seca-ți-ar năravu' cel rău să-ți sece! Amu' te omor! Crăpa-o-ai până mână!

Apucă coada de sapă și se repezi spre Zorița. Aceasta lăasă găina și, blestemându-l pe vecinul Găvrilă, din pricina căruia lelea Maria ieșise în bătătură înainte de amiază, o tuli în coteț.

Femeia apucă găina și văzu că nu era nimic mâncat dintr-însa. Doar penele de pe spinare le avea jumulite și grumazul era oleacă strâmb. Apoi trase de lanțul Zoriței, o scoase afară și începu a o milui cu un potop de cozi de sapă pe spinare.

— Na, hrăni-te-ar Dumnezeu de găini! Na, crăpa-o-ai până mână! Nu se-aleagă de tine numai prafu'! Îți dau de mâncare și tu-mi faci pagubă la casă!? Belitură ce ești!

Zorița schelălăia de zor, zbatându-se să scape.

Vecina Anuță, auzind tărăboiul din ogradă, se apropie de gard și întrebă mirată:

— Da' ce-i baiu'? Ți-o mâncat ouăle sau ce s-o întâmplat?

Lelea Maria, după ce aruncă la o parte coada de sapă, dădu drumul Zoriței și se apropie de gard ștergându-și broboanele de pe frunte.

— Apoi că m-am băgat un pic la tiară și nebuna asta de căță o prins o găină! Numa' bine că am ieșit afară, că altfel o omora de tăt. Ptiu, bat-o soarele s-o bată de nebună, că n-o făcut de aiestea până amu'!

— Apoi, trebuie să ai grijă. Da' cum de o trecut găina la câne?

— D-apoi, ști-le mama trudii să le știe! Că doară am astupat pe

sub vraniță. Pă unde s-o băgat, nu știu... Pruncii ăștia îs de vină, mi-o adus-o acasă de la oi pe cățana asta. Mai bine-i dădeau pace acolo, nu mi-o conjuluiu pe aicea!

Zorița, în fundul cotețului, blestema pe toată lumea și pe toate găinile, în vreme ce-și freca spinarea tăbăcită amarnic: „Da' ce mi-a trebuit? N-am putut să-mi văd de treabă”.

Cuvânt înainte... 5

Întâmplări la curtea lui Mâțașcu-Vodă... 7

La cratiță... 51

Aventura unui hoț prost inspirat... 61

Cine nu împarte, n-are parte... 73

Zorița... 89